

การประชุม

เรื่อง “การฟื้นฟูทรัพยากรดินและลดต้นทุนการผลิตทางเกษตร”

วันเสาร์ที่ 20 กันยายน พ.ศ. 2546

ณ ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีประจำตำบลแม่โป่ง อำเภออดอยสะเกิด จังหวัดเชียงใหม่

เกษตรตำบล: คุณนพดล สันยา

ในอนาคต สินค้าในตลาดจะต้องเป็นผลิตภัณฑ์ปลอดสารพิษ ทั้งนี้เนื่องจากการผลักดันของรัฐบาลให้ปี 2547 เป็นปีอาหารปลอดภัย (Food Safety Year) และมีแนวโน้มที่จะลดการใช้ปุ๋ยเคมีในการผลิต โดยทดแทนด้วยปุ๋ยชีวภาพ ถ้าเกษตรกรยังใช้สารเคมีในการผลิตจะทำให้การจำหน่ายผลผลิตเป็นไปได้ยาก

ประสบการณ์การดูงานของเกษตรกรในพื้นที่

- ตัวแทนเกษตรกรดูงานการผลิตผักปลอดสารพิษที่จังหวัดเพชรบุรี
- 23 กันยายน 46 อบรมที่วัดอารามป่าไม้แดง อ.แม่ทา จ.ลำปาง เรื่อง “ข้าว ถั่วลิสง และเห็ดหอมในโรงเรือน”
- 29 กันยายน 46 เรื่อง “ปุ๋ยชีวภาพอัดเม็ด” ที่อ.พาน จ.พะเยา

อ.พฤกษ์ ยิบมันตะศิริ: แนะนำโครงการ

ศูนย์วิจัยฯ เคยเข้ามาทำการศึกษาในพื้นที่ในโครงการต่างๆ แต่เป็นแบบเฉพาะเรื่อง เช่น โครงการแปรรูปของหน่วยธุรกิจเกษตร ภายหลังเป็นเรื่องการเกษตร เช่น การลดต้นทุน ซึ่งสถานีพัฒนาที่ดิน จ.เชียงใหม่ (คุณชรินทร์) ได้เข้ามาศึกษาอยู่แล้ว จึงได้ร่วมกันศึกษาเรื่องการพัฒนาที่ดินภายในพื้นที่

คุณนพดล: ประสบการณ์จากการฝึกอบรมผู้นำ “หลักสูตรพัฒนาคุณภาพชีวิต”: จ. สุพรรณบุรี

วิธีปฏิบัติ: ยึดหลักปฏิบัติตามแนวทางของพลตรีจำลอง ศรีเมือง นายแพทย์ประเวศ วะสี และคุณโสภณ สุภาพงศ์ โดยมีการปฏิบัติดังนี้

- สละตำแหน่ง หน้ากาก
- กินเจ
- ล้างจานเอง
- เก็บที่นอนเอง
- ฝึกปฏิบัติสมาธิ
- ความรู้เรื่องสารพิษในร่างกาย บุหรี่ เหล้า

- การทำบุญบาปในแต่ละคน
- ความกตัญญูต่อบุพการี

เป็นการฝึกอบรม เพื่อการขัดเกลาจิตใจ และพัฒนาตนเอง วันสุดท้ายให้เขียนแนวความคิดที่จะทำหลังจากกลับไปจากการฝึกอบรม เน้นให้เห็นถึงประโยชน์ของอาหารพื้นบ้าน (ไม่เน้นอาหารจานด่วน) ตัวอย่างเช่น ในปลาร้าตามพื้นบ้านทั่วไปมีปริมาณแคลเซียมมากกว่าในน้ำนมวัว ดังนั้นคนไทยจึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องดื่มนมเหมือนกับฝรั่ง

ค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม: สำหรับบุคคลทั่วไป ทยละ 2,500 บาท

อ.พฤษ์:

จากแนวคิดของหมอประเวศ วะสี ในการประชุม เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารการพัฒนาจังหวัดแบบบูรณาการ แต่ละจังหวัดต้องมีการทำแผน และมีเป้าหมายการมองอนาคต รวมถึงกิจกรรมใดที่จะส่งผลให้บรรลุถึงเป้าหมายที่วางไว้ การปฏิบัติจะจัดกลุ่มจังหวัดที่มีสภาพคล้ายๆ กัน มีปัญหาคล้ายกัน จากนั้นประชุมกลุ่มจังหวัดที่มีปัญหาและศักยภาพคล้ายคลึงกัน วางแผน แล้วจึงนำไปปฏิบัติ วางกติกาภายในกลุ่มเดียวกัน มีตัวชี้วัดต่างๆ ซึ่งจากการประชุมได้สรุปองค์ประกอบที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ ไว้ดังนี้

1. การมีสัมมาอาชีวะเพื่อเศรษฐกิจพอเพียงเต็มที่
สัมมาอาชีวะต้องไม่เบียดเบียนผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม และต้องทำร่วมกัน
2. การอนุรักษ์และเพิ่มพูนสิ่งแวดล้อม
3. มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
4. มีสังคมเข้มแข็ง
5. การอนุรักษ์และพัฒนาวัฒนธรรม
6. การพัฒนาทางจิตวิญญาณ หรือศาสนาธรรม
7. มีสุขภาพดี
8. การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อรักษาจุดภาคท่ามกลางความเปลี่ยนแปลง

ให้ความสำคัญกับข้อนี้มาก ไม่จำเป็นต้องเป็นความรู้ที่เกิดจากการเข้าโรงเรียน เช่น การพบปะพูดคุยของชาวบ้านมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลจากภายนอก อบต. หรือศูนย์ถ่ายทอด ทำให้สามารถที่จะรู้แจ้ง และปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงของข้างนอกได้ ถ้าเศรษฐกิจข้างนอกทรุด ภายในหมู่บ้านยังมีอาหารและอาชีพ ไม่ทรุดตามเศรษฐกิจภายนอก

การแปลงออกมาเป็นผลงาน แปลงจากกิจกรรมต่างๆ ที่มีอยู่ในหมู่บ้าน

- กิจกรรมร่วมที่ทำในแต่ละหมู่บ้าน
การเกิดอาจเกิดในหมู่ใดหมู่หนึ่ง แต่มีการร่วมกันของหมู่ต่างๆ เช่น กิจกรรมการแปรรูปที่มีชื่อเสียงมากของหมู่ 2 ซึ่งไม่มีหมู่อื่นทำ แต่มีการไหลเวียนของวัตถุดิบจากหมู่อื่น การที่หมู่ใดหมู่หนึ่งเจริญจะนำไปสู่ซึ่งความเจริญของหมู่อื่นได้
- กิจกรรมการอนุรักษ์และเพิ่มพูนสิ่งแวดล้อมในด้านต่างๆ เช่น กิจกรรมอนุรักษ์ป่าชุมชน (กำลังจะมี) การใช้โสนเพื่อฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดินในระดับแปลง
- กิจกรรมของ อบต. ร่วมกับฝ่ายปกครองและมหาดไทย ในการดูแลชุมชน
- สังคมเข้มแข็ง ทุกคนร่วมกันคิดร่วมกันทำ และติดต่อกับองค์กรภายนอก เช่น ตัวอย่างของหมู่ 2 ที่มีองค์กรภายนอกเข้ามาทำงานด้วยมาก
- การพัฒนาจิตวิญญาณทางด้านศาสนา เช่น งานประจำปีที่มีทางวัด เป็นต้น
- มีสุขภาพดี เช่น บางหมู่บ้านมีการกีฬา และพัฒนาทางด้านเยาวชน
- มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

ปัจจุบันการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยเปลี่ยนไป ในระยะเวลา 3-4 ปีที่ผ่านมางานวิจัยที่เกิดจากนักวิชาการไม่ได้ถูกนำมาใช้ ปัจจุบันชาวบ้านมีความสามารถในการทำการวิจัยได้เอง เช่น หมู่ที่ 2 บ้านป่าไผ่ ต.แม่โป่ง ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ซึ่งสนับสนุนการทำงานระดับชาวบ้านและต้องการให้ชาวบ้านเป็นนักวิจัย การวิจัยค้นคว้าไม่ได้จำกัดอยู่ที่สถาบันการศึกษา หรือมหาวิทยาลัย การค้นคว้าของชาวบ้านและนักวิจัยจะมีการบันทึกข้อมูลที่แตกต่างกัน ถ้าสกัดความรู้จากชาวบ้าน และนำข้อมูลที่บันทึกไว้มาสังเคราะห์จะเกิดเป็นความรู้ชาวบ้าน และก่อให้เกิดภูมิปัญญาชาวบ้านขึ้น เช่น ตัวอย่างรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนโดยใช้จารีตประเพณีดั้งเดิม กรณีหมู่ 2 บ้านป่าไผ่ ถ้าแต่ละหมู่บ้านมีการวิจัยในแต่ละเรื่อง แต่ละมิติต่างๆ จะทำให้เกิดเป็นทรัพยากรทางสังคมหรือวัฒนธรรม และนำไปสู่การพัฒนาแบบบูรณาการในอนาคต

การใช้ข้อมูลในตำบลในการทำแผน

หมู่ 1 บ้านตลาดขี้เหล็ก

หมู่ 2 บ้านป่าไผ่

หมู่ 3 บ้านห้วยบอน

หมู่ 4 บ้านแม่โป่ง

ทำประชาคมหมู่บ้าน มีการบันทึกข้อมูลทุกครั้งที่จะทำแผนยื่นให้กับ อบต.

ตัวอย่างข้อมูล ได้แก่ ชีวิตประจำวัน รายได้ครัวเรือน ตัวชี้วัดสภาพความเป็นอยู่ของชาวบ้าน (ดัชนี/เลวดง)

หมู่ 5 บ้านแม่โป่งหลวง

หมู่ 6 บ้านห้วยอ่าง

หมู่ 7 บ้านต้นผึ้ง

หมู่ 8 บ้านแม่ฮ่องไคร้

หมู่ 9 บ้านป่าไม้แดง

หมู่ 10 บ้านห้วยบ่อทอง

การใช้ข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินในการวางแผนระดับตำบล

ข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ได้ถูกนำมาใช้ในการกำหนดพื้นที่ป่าชุมชน ซึ่งได้แก่ พื้นที่สาธารณะในทุกหมู่ยกเว้นหมู่ 4 และ 5 ที่ไม่มีพื้นที่ป่า การปฏิบัติป่าไม้จะเดินดูพื้นที่ร่วมกับชาวบ้านโดยใช้เครื่องจับพิกัดกำหนดพื้นที่ที่แน่นอน สำหรับกฎหมายเรื่องป่าไม้ยังไม่ชัดเจนยังอยู่ในวาระการพิจารณาอยู่แต่มีความชัดเจนในเรื่องที่ดิน ถ้ากฎหมายผ่านหมายความว่ายอมรับพื้นที่ดังกล่าวเป็นป่าชุมชน การประชุมของผู้ใหญ่บ้านในระดับอำเภอชาวบ้านมีความเตรียมพร้อมในเรื่องของกติกาล่วงหน้ามาก่อน เนื่องจากชาวบ้านมีพื้นที่ติดกับเขตป่าชุมชน และยังไม่มีความแน่ชัดในเรื่องเขตแดน การใช้พื้นที่ป่าของชาวบ้านเป็นปัญหาโดยตลอด ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเพียงการเก็บของ (อาหาร) ป่า แต่ไม่มีการปล่อยสัตว์เข้าไปเลี้ยง

ความหมายของป่าชุมชน พื้นที่ที่กำหนดให้เป็นป่าชุมชนในหมู่บ้านมี 2 ประเภท ได้แก่

- เขตป่าสงวนที่มีกฎหมายบังคับอยู่แล้ว
- พื้นที่สาธารณะ ชาวบ้านสามารถใช้ประโยชน์ได้ขึ้นอยู่กับกติกาของหมู่บ้าน

ชาวบ้านมีข้อมูลพื้นที่ป่าชุมชนในแต่ละหมู่ เช่น หมู่ 3, 9 มีพื้นที่ป่าชุมชน 300 กว่าไร่ ทำแผนที่เรียบร้อยแล้ว แต่มีปัญหาในเรื่องกฎหมาย

ความสำคัญของข้อมูลจะมีผลต่อการวางแผนการผลิต พื้นที่นาดำในต.แม่โป่ง 2,320 กว่าไร่ ถ้ามีพื้นที่ในแต่ละหมู่ที่แน่นอน จะทำให้สามารถประมาณการผลิตได้ว่าพื้นที่ไหนมีการผลิตมากไปหรือน้อยไป

การนำเสนอมุมมองของชาวบ้านแต่ละหมู่บ้าน

หมู่ 1 บ้านตลาดขี้เหล็ก

อยากเห็นการพัฒนาในหมู่บ้านอย่างไร

1. การพัฒนาคน ให้มีความสำคัญกับคน ที่เป็นหัวใจของการพัฒนา
2. การพัฒนาสังคม
3. การพัฒนาเศรษฐกิจ

เกษตรกรต้องมีความขยันอย่างฉลาด ปราศจากอบายมุข

ใช้หลักการพึ่งตัวเอง

ช่วยกันทำงาน ช่วยกันคิด ปัญหาของเพื่อนบ้านคือปัญหาของตนเอง

ทำอย่างไรจึงจะได้ผล

ทุกคนต้องมีความกระหายที่จะพัฒนา ต้องการที่จะพัฒนาตัวเอง

ผู้นำต้องมีความเสียสละ ทุ่มเท ในการทำงาน นำการเปลี่ยนแปลง

รัฐ จะต้องให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ มีนโยบายในการพัฒนาที่แน่นอน ชัดเจน ไม่เปลี่ยนแปลงไปตามสมัยของรัฐบาล

การใช้เงินในการพัฒนาจะทำให้ศักดิ์ศรีความเป็นคนลดลง ชาวบ้านสมองฝ่อ

หมู่ 2 บ้านป่าไผ่

แนวทางในการอยู่รอดของเกษตรกร

1. อยากให้เป็นชุมชนที่เข้มแข็ง

- เป็นชุมชนที่ปลอดสารพิษ ปลอดภัยเสพติด ก่อตั้งกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ มีปุ๋ยน้ำ ปุ๋ยพืชสด
- ผลผลิตทางการเกษตรได้ราคาดี ราคาส่วนใหญ่อยู่กับพ่อค้าคนกลาง เกษตรกรไม่มีโอกาสในการกำหนดราคา
- สุขภาพของชุมชนดีทั้งกายและจิต โครงการตรวจคุณภาพชุมชน ร่วมกับ มช. เช่น การตรวจหาสารพิษในร่างกาย การใช้สมุนไพรในการขับสารพิษ การออกกำลังกาย
- สร้างความสามัคคีอย่างเหนียวแน่น การเกื้อกูลในการผลิตของเกษตรกร ลดการแข่งขันในการผลิต

2. ทำอย่างไรให้สำเร็จผล

- ช่วยกันต่อต้านขยะเพื่อป้องกันสิ่งแวดล้อม
- สร้างจิตสำนึกการมีส่วนร่วมในชุมชน สร้างขึ้นแบบเชิงซ้ำเนื่องจากเกษตรกรมีหนี้สิน จิตสำนึกในการสร้างชุมชนจึงน้อยลง
- การกระทำแบบบูรณาการ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรู้
- เกิดรายได้อย่างสม่ำเสมอ เกษตรกรมีความหวังที่จะสร้างรายได้จากการปลูกกระเทียม โดยไม่ยอมรับสภาพว่ากระเทียมไม่สามารถสร้างรายได้ที่มั่นคงได้เมื่อในอดีต

- ตำบลนาร่อง หมู่บ้านบริวารโครงการห้วยฮ่องไคร้ มีกิน ลดรายได้จากค่าใช้จ่ายเกษตรกรเปลี่ยนจากการผลิตเชิงพาณิชย์มาสู่การผลิตแบบยังชีพ และการรวมตัวของเกษตรกรนำผลผลิตไปจำหน่ายในตลาดใหญ่ๆ รวมทั้งมีการแปรรูป
- ต้องการเพิ่มรายได้ - ลดรายจ่าย เช่น หมู่ 2 มีบ่อกบ หรือหากเกษตรกรรวมตัวกันได้ อาจจะมีการผลิตสินค้าอุปโภคบริโภคเพื่อใช้ภายในชุมชน เช่น สบู่ น้ำยาล้างจาน เพื่อลดค่าใช้จ่าย ทำให้เกษตรกรสามารถลืมตาอ้าปากได้
- อยากให้ชุมชนอยู่ดี กินดี ปลอดภัยนี้สิน ก้าวไปสู่การทำเกษตรกรรมแบบยั่งยืนตามแนวทางพระราชดำริ

หมู่ 3 บ้านห้วยบอน

เสนอโครงการ

1. อยากให้ชาวบ้านมีงานทำในหมู่บ้าน เพื่อที่จะได้ไม่ต้องออกไปทำงานนอกหมู่บ้าน
2. ส่งเสริมการเลี้ยงวัวภายในหมู่บ้าน สนับสนุนทุนให้เกษตรกรเลี้ยงวัว
3. อยากให้เยาวชนเข้มแข็ง มีการศึกษาสูง เพื่อจะได้ห่างไกลยาเสพติด
4. อยากให้ชาวบ้านมีสุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์

หมู่ 4 บ้านแม่โป่ง

ให้ความสำคัญกับการบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยชีวภาพ ต้องการการอบรมให้คำแนะนำ มีหมอดินที่ได้รับการอบรมมาแล้วมาเผยแพร่ความรู้ให้แก่เกษตรกรในหมู่บ้าน ในลดการใช้สารเคมีจากวัชจรูรมชาติ เช่น การใช้ตะไคร้ในการไล่แมลง

หมู่ 5 บ้านแม่โป่งหลวง

ทุกหมู่บ้านต้องการการพัฒนาอย่างเร่งด่วน

1. การพัฒนาที่ดิน ปัจจุบันผลผลิตของเกษตรกรต่ำลง ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น ได้กำไรน้อยลงเกษตรกรมีหมอดินทุกหมู่บ้านแต่ยังขาดเครื่องมือในการวิเคราะห์ดิน เพื่อจะได้ทราบข้อมูลของดินที่แน่นอนว่าขาดอะไรบ้าง
2. การพัฒนาเกษตรกร เกษตรกรขาดการส่งเสริมการขายที่มั่นคง การส่งเสริมการผลิตที่เกษตรกรผลิตแล้วสามารถขายได้
3. การพัฒนาเยาวชน เช่น ลานกีฬา การฝึกอาชีพตามความเหมาะสมในแต่ละหมู่
4. การพัฒนาคน

คนในหมู่บ้านมี 3 ประเภท

- หัวใจใจสู้ ู้้งาน ประสานแก่ง
- เอาแต่ว่า
- ไม่เอาไหนเลย เก่งแต่ปาก ประชุมทุกครั้งกลับก่อน

หมู่ 6 บ้านห้วยอ่าง

หมู่ 7 บ้านตันผึ่ง

ต้องการการส่งเสริมการทำกลุ่มอาชีพต่างๆ เช่น

- การแปรรูป
- อุตสาหกรรมในครัวเรือน แปรรูปไม้มะม่วงเป็นของตกแต่งบ้าน
- การรวมกลุ่มเลี้ยงสัตว์ เพื่อขายรวมกลุ่มเพื่อการต่อรองราคากับพ่อค้าคนกลาง
- กลุ่มแม่บ้าน รอการอบรมจากเจ้าหน้าที่เพื่อทำขนม เพื่อเป็นการสร้างรายได้ให้แก่ครัวเรือน
- กลุ่มชาวนา ต้องการการเพิ่มขึ้นของผลผลิต การปรับปรุงดิน และลดการใช้สารเคมี โดยการใช้สมุนไพรทดแทน

ทำอย่างไรให้ได้ผล

- การร่วมกันจากชุมชน ร่วมกันคิด ร่วมกันทำที่เข้มแข็ง
- การหาข้อมูลจากหน่วยงานอื่นๆ เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น
- ให้ภาครัฐจัดหาตลาดรองรับผลผลิต แก้ปัญหาพ่อค้าคนกลาง

หมู่ 8 บ้านแม่ฮ่องไคร้

ต้องการให้ภาครัฐมีการรองรับผลผลิตทางการเกษตรที่เกิดขึ้น
ชาวบ้านมีงานทำเพื่อลดปัญหาความยากจนภายในหมู่บ้าน

หมู่ 9 บ้านป่าไม้แดง

อยากเห็นหมู่บ้านพัฒนาอย่างไร

- คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น (มีรายได้ที่มั่นคง)
- การรวมกลุ่มชาวบ้านในการขายผลผลิต ร่วมกันขาย
- การสนับสนุนโครงการต่างๆ อย่างจริงจังและต่อเนื่อง มีตลาดรองรับ และมีความรู้ใหม่ๆ เข้ามาตลอด
- มีการลดปริมาณการใช้สารเคมี เกษตรกรรวมกลุ่มทำปุ๋ยหมักชีวภาพเพื่อการปรับปรุงดิน ปัญหาหนี้สินของเกษตรกรเกิดจากปัญหาดินเสื่อม ทำให้ต้องมีการใช้ปัจจัยการผลิตมาก

- ส่งเสริมอาชีพที่มีรายได้ตลอดทั้งปี และมีความยั่งยืนภายในหมู่บ้าน เพื่อไม่ให้ชาวบ้านออกไปทำงานข้างนอก

หมู่ 10 บ้านห้วยป่อทอง

อยากให้หมู่บ้านพัฒนาอย่างไร	แนวทางในการปฏิบัติที่จะให้บรรลุถึงความต้องการ
1. เป็นหมู่บ้านที่ปลอดสารเสพติด	ช่วยกันตั้งกฎเหล็กของหมู่บ้าน เช่น ตัดออกจากการเป็นสมาชิกของหมู่บ้าน
2. ปลอดสารเคมี	ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยหมัก ลดการใช้สารเคมี
3. ให้ประชาชนมีสุขภาพดีขึ้น	บริโภคพืชผักที่ปลูกขึ้นเอง
4. อยากรู้หาความเป็นอยู่ดีขึ้น	ส่งเสริมให้ประชากรประหยัด ลดการใช้จ่ายประจำวัน

การดำเนินงานของหน่วยงานเพื่อการสนับสนุนชาวบ้าน

หมอดินประจำตำบล

ปี 2546 ได้รับการสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ปุ๋ยพืชสด จำนวน 6,000 กก. (เป็นพื้นที่ประมาณ 400 ไร่)

การดำเนินงาน:

เคยประสานงานติดต่อรถโมบายจากลำปางมาตรวจดินให้เกษตรกรในหมู่บ้าน แต่เกษตรกรเก็บเกี่ยวข้าวอยู่ จากที่ตั้งเป้าหมายการตรวจดินไว้ 700 กว่ารายได้มีเกษตรกรนำดินไปตรวจเพียง 30 กว่าราย

สรุป

ปัญหาของชาวบ้าน

- ความยากจน
- ยาเสพติด
- คนหนุ่มสาวออกไปทำงานข้างนอก
- สิ่งแวดล้อม ปัญหาเรื่องขยะภายในพื้นที่
- เศรษฐกิจ
- คน

แต่ละหมู่บ้านมีรายละเอียดในแต่ละปัญหาแตกต่างกัน จุดเน้นของแต่ละหมู่บ้านจึงแตกต่างกัน จะใช้วิธีการเดียวกันกับทุกหมู่บ้านไม่ได้

การกระจายของกิจกรรมที่ส่งเสริมอาชีพและยกระดับความเป็นอยู่ของชาวบ้าน

หมู่ที่	มช.		เกษตร					กลุ่มแม่บ้าน
	สังคม	สุขภาพ	พด.	สวพ.	ประมง	ปศุสัตว์	เมล็ดพันธุ์ชุมชน	
1			*		*	*		*
2	*	*	*		*	*		*
3			*		*	*		*
4			*		*	*		*
5					*	*		*
6					*	*		*
7					*	*		
8					*	*		*
9					*	*	*(กข.6)	*
10			*		*	*		*

หมายเหตุ: หมู่ 2 มีหมอดินประจำตำบล

งานทางด้านประมง ได้รับการส่งเสริมจากศูนย์พัฒนาฯ ห้วยฮ่องไคร้ และประมงจังหวัด กลุ่มแม่บ้าน การสร้างอาชีพทางเลือกให้กับแม่บ้านที่มีชื่อเสียง ได้แก่ กระเทียมปลอดโรค

กิจกรรมต่างๆ ภายในหมู่บ้านเปิดโอกาสให้ชาวบ้านได้สร้างการเรียนรู้ ปรับวิธีคิด และสร้างการทำงาน รวมถึงสร้างศักยภาพของคนที่เกิดจากการเรียนรู้ร่วมกัน แต่สิ่งที่มีหมู่บ้านต่างๆ ได้รับไม่สามารถกระจายได้ทั่วถึง เพราะบางโครงการมีเวลาจำกัด และสาเหตุที่หมู่ 2 ได้รับการสนับสนุนมากกว่าหมู่บ้านอื่น เนื่องจากเป็นหมู่ที่มีการริเริ่มก่อนการเข้ามาของเจ้าหน้าที่ เพราะบางครั้งการสนับสนุนของภาครัฐไม่ได้ตรงกับความต้องการของเกษตรกร

ทุนทางสังคม

1. ทรัพยากรธรรมชาติ

การใช้ประโยชน์ของแผนที่การใช้ที่ดิน เพื่อการวางแผนการใช้ที่ดิน

- ป่าชุมชน

- น้ำ ชลประทานจากเขื่อนแม่กวง ทำให้ปลูกพืชได้ตลอดทั้งปี
- สถานีพัฒนาที่ดิน จ.เชียงใหม่ (พด.) พัฒนาการใช้ที่ดิน ในเรื่องของการฟื้นฟูดิน แต่ยังไม่ทั่วถึง มีการสนับสนุนทางด้านวัสดุ (เมล็ดพันธุ์ปุ๋ยพืชสด) แต่ไม่มีการขยายผลของการผลิตเมล็ดพันธุ์ปุ๋ยพืชสด เนื่องจากรัฐไม่สามารถสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ให้เกษตรกรได้ตลอดทุกปี

การใช้ความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ป่าชุมชนเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ

หมู่ 4 เป็นหมู่บ้านที่มีการพึ่งพาป่ามากที่สุด (เห็ด หน่อไม้ ตองตึง ยอดผัก มดแดง รั้ง ผึ้ง รั้งต่อ เป็นอาหารของสัตว์)

2. ทรัพยากรบุคคล

หมอดิน ระดับชาติ

ผู้ใหญ่บ้าน จัดทำโครงการ

วิทยากรระดับชาติ ในเรื่องของการแปรรูป (คุณประเสริฐ)

ผู้รู้ในเรื่องการเลี้ยงวัว

3. การบริการ/สนับสนุน/ร่วมมือ กับภายนอก

สถาบันการศึกษา: มช.

หน่วยงานเกษตร: สำนักงานพัฒนาที่ดิน ศูนย์พัฒนาห้วยฮ่องไคร้

สาธารณสุข: สถาบันสร้างเสริมสุขภาพชุมชน

การพัฒนาชุมชน

ภาคเกษตร

ข้าว

- เมล็ดพันธุ์ชุมชน
- ดิน (พด.) ปี 2546 สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ 2,000 กก. 400 ไร่
- น้ำสกัดสมุนไพร (ศัตรูพืช) หมู่ 2
- วัว (หมู่ 3, 4, 7 และ 8)

นอกภาคเกษตร

แปรรูป

หัตถกรรม

พัฒนาอาชีพให้กับคนหนุ่มสาว

ป่าไม้

ผลิตผลที่ไม่ใช่ป่าไม้

สุขภาพ

กาย

ใจ

สิ่งแวดล้อม

ความเป็นศักดิ์ศรี

อาชีพ

สนับสนุน/เสริมสร้างให้ผู้อื่นมีความเข้มแข็ง

- ผู้สูงอายุ
- มั่นสมอง (นักคิด, ปราชญ์ชาวบ้าน)
- วิทยทำงาน (มากประสบการณ์)
- เยาวชน (น้อยประสบการณ์)

กิจกรรมพัฒนาชุมชนภายในหมู่บ้าน

กิจกรรม	หมู่บ้าน									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

ภาคเกษตร

1. ข้าว

- ปรับปรุงเมล็ดพันธุ์

ข้าว

- บำรุงดิน

- สารไล่แมลง

2. เลี้ยงสัตว์

นอกภาคเกษตร

1. แปรรูป

- กระเทียมโทน

2. หัตถกรรม

3. พัฒนาอาชีพให้แก่คนหนุ่ม

สาว

- ช่างฝีมือ

- ช่างยนต์

- ช่างเย็บผ้า

- ทอดผ้า

*

ผลิตผลจากป่าที่ไม่ใช่ไม้

1. พืชป่า, ของป่า

*

การขยายผลในอนาคต

ทบทวนทุนทางสังคมในพื้นที่ และมีศักยภาพระดับไหน

หมู่ 1 มีพื้นที่ 80% ติดกับป่า จะใช้ประโยชน์ทางทรัพยากรธรรมชาติ ปรับปรุงป่าชุมชนให้เป็นหนึ่งในหมู่บ้าน โดยทำร่วมกับทางป่าไม้จังหวัด ได้ดำเนินการไประดับหนึ่งแล้ว โครงการต่อไปคือ

- การพัฒนาป่าชุมชนให้เป็นแหล่งศึกษาของคนในชุมชน โดยทำเป็นแหล่งศึกษาท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มีเส้นทางศึกษาธรรมชาติในชุมชน
- โครงการพัฒนาด้านสมุนไพร ปลูกสมุนไพรลงในป่า และมีกิจกรรมต่อเนื่อง ได้แก่ การแปรรูปสมุนไพรให้เป็นรายได้ของกลุ่มแม่บ้าน
- พัฒนาแหล่งน้ำ (ห้วยก้า) ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว และสร้างรายได้ให้ชาวบ้านในหมู่บ้าน
- ค้นหาศักยภาพของบุคลากรในหมู่บ้าน เช่น หมอเมือง ดึงเข้ามาให้ร่วมกิจกรรม
- การจัดทำข้อมูล และปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน จากนั้นจึงนำไปรวมกับตำบลเพื่อทำเป็นแผนพัฒนาระดับตำบลต่อไป

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม
“แนวทางการลดต้นทุนการผลิตข้าว”

วันเสาร์ที่ 20 กันยายน พ.ศ. 2546

ณ ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีประจำตำบล ต.แม่โป่ง อ.ดอยสะเก็ด จ.เชียงใหม่

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	โทรศัพท์	หมายเหตุ
1	นายนพดล สันยา	สำนักงานเกษตรอำเภอดอยสะเก็ด จ.เชียงใหม่	09 9524311	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร
2	นายไพฑูริย์ อ่อนน้อม	คณะสังคมศาสตร์ มช.	09 6319302	
3	น.ส. ธัญภรณ์ เกิดน้อย	สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สุขภาพ มช.	06 1938125	
4	นายมนูญ เทศนำ	13/2 หมู่ 1 บ้านตลาดขี้เหล็ก		การปรับปรุงบำรุงดิน
5	นายเทียนชัย ทองสว่าง	20 หมู่ 1 บ้านตลาดขี้เหล็ก		
6	นางวีรวิภา จินะใจ	70 หมู่ 1 บ้านตลาดขี้เหล็ก		แปรรูปอาหาร
7	นายมานพ จินะใจ	70 หมู่ 1 บ้านตลาดขี้เหล็ก	01 0301845	เพาะเห็ด เลี้ยงวัว
8	นายเสมียน จรกา	14/1 หมู่ 1 บ้านตลาดขี้เหล็ก		ทำนา ทำสวนครัว
9	พองนวล ญาติผู้ง	26/1 หมู่ 1 บ้านตลาดขี้เหล็ก	07 1844719	กลุ่มออมทรัพย์
10	เหมราช เทศนำ	53 หมู่ 1 บ้านตลาดขี้เหล็ก		กลุ่มเยาวชน
11	มานพ จันทร์สา	37 หมู่ 1 บ้านตลาดขี้เหล็ก		กลุ่มเยาวชน
12	โคมศรี	17/1 หมู่ 1 บ้านตลาดขี้เหล็ก		ไม้ผล
13	น.ส.มธุรส สุนันทศิลป์	12/1 หมู่ 1 บ้านตลาดขี้เหล็ก	01 7062264	กลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้า
14	นายไกรสร ธาตุอินทร์ จันทร์	หมู่ 2 บ้านป่าไผ่	053 840353	
15	นางกิงกมล พานดำดาว	หมู่ 2 บ้านป่าไผ่	053 840436	

16	นางบานเย็น ทองคำฟู	หมู่ 2 บ้านป่าไผ่		
17	นางจินตนา ทาวรรณะ	หมู่ 2 บ้านป่าไผ่		
18	น.ส.จันทร์เพ็ญ ทาวรรณะ	หมู่ 2 บ้านป่าไผ่		
19	สุพัตร ทาวรรณะ	หมู่ 2 บ้านป่าไผ่		
20	นายทองสุข ชาติอินทร์ จันทร์	หมู่ 2 บ้านป่าไผ่	053 840473	ผู้ใหญ่นบ้าน
21	นางยุวรีย์ ชาติอินทร์จันทร์	หมู่ 2 บ้านป่าไผ่	053 840102	
22	นางศรีพันธ์ ชาติอินทร์ จันทร์	หมู่ 2 บ้านป่าไผ่		
23	ฟองเรือน ทาวรรณะ	หมู่ 2 บ้านป่าไผ่	053 840117	กลุ่มทอผ้า
24	นางคำปิ่น ทาอินทร	หมู่ 2 บ้านป่าไผ่	053 840445	กลุ่มทอผ้า
25	แม่จันแก้ว ทนกิจใจ	หมู่ 2 บ้านป่าไผ่		
26	นางไพรวลัย ตาสุนินทร์	หมู่ 2 บ้านป่าไผ่		
27	อุดร	หมู่ 2 บ้านป่าไผ่		
28	สมเพชร ทิสลังกา	หมู่ 2 บ้านป่าไผ่		
ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	โทรศัพท์	หมายเหตุ
29	อนันต์ พานดำดาว	หมู่ 2 บ้านป่าไผ่	053 840436	เกษตรกร
30	เอกชัย ชัยแก่น	หมู่ 2 บ้านป่าไผ่		
31	กฤษฎา ทลาบุญ	หมู่ 2 บ้านป่าไผ่	053 840102	เกษตรกร
32	นवलสวาท ชาติอินทร์ จันทร์	หมู่ 2 บ้านป่าไผ่	053 293031	ทำนา
33	นางเพียรศรี ทาวรรณะ	หมู่ 2 บ้านป่าไผ่		
34	นางดาวเรือง ชาติอินทร์ จันทร์	หมู่ 2 บ้านป่าไผ่	053 840283	ประธาน
35	นางจันทร์พลอย ทิสลังกา	หมู่ 2 บ้านป่าไผ่		
36	นางไขแก้ว ไทยใจอุ่น	หมู่ 2 บ้านป่าไผ่		
37	บุญแทน ไทยใจอุ่น	หมู่ 2 บ้านป่าไผ่		ทำนา
38	นายบุญส่ง ทาอินทร์	หมู่ 2 บ้านป่าไผ่		ทำนา
39	นายสุริยัน มรกตวิจิตรการ	หมู่ 2 บ้านป่าไผ่	053 840289	หมอดินประจำตำบล
40	นิเวศน์ ทองคำโพธิ์	190 หมู่ 2 บ้านป่าไผ่	053 840299	ลำไยอบแห้ง

41	อำพร ทนผลงาม	154 หมู่ 2 บ้านป่าไผ่	053 800333	ลำไยอบแห้ง
42	เสงี่ยม ทาวรรณะ	40 หมู่ 2 บ้านป่าไผ่	053 840322	ทำอาหาร
43	มะลิวัลย์ ทาบุรินทร์ชัย	193 หมู่ 3 บ้านห้วยบอน	053 840280	
44	ศรีเลา ธาตุอินทร์จันทร์	52 หมู่ 3 บ้านห้วยบอน		ทำนา
45	นายสมศักดิ์ พิสัยหล้า	60 หมู่ 3 บ้านห้วยบอน		
46	นายดวงดี พิสัยหล้า	85 หมู่ 3 บ้านห้วยบอน	07 1842093	ทำนา
47	นายสำเร็จ พิสัยหล้า	28 หมู่ 3 บ้านห้วยบอน		ทำสวน
48	นายบุญมา	153 หมู่ 3 บ้านห้วยบอน		ทำสวน
49	จันทร์วัน ปัญจทา	93/1 หมู่ 4 บ้านแม่โป่ง		อบต.
50	บุญเรือง ถมมา	19/1 หมู่ 4 บ้านแม่โป่ง		เยาวยชน
51	วงทิพา ไทยหนุ่ม	122 หมู่ 4 บ้านแม่โป่ง		เกษตรกร
52	ทองแสง โพธิ์วงศ์	91/2 หมู่ 4 บ้านแม่โป่ง		เกษตรกร
53	นายวันชัย ทะนัน ตา	149 หมู่ 4 บ้านแม่โป่ง		กำนัน
54	นายแสง ไทยยันโต	20 หมู่ 4 บ้านแม่โป่ง		เกษตรกร
55	นายภาชี	102 หมู่ 4 บ้านแม่โป่ง		รับจ้าง
56	นายอินทร์ ทองคำสม	140 หมู่ 4 บ้านแม่โป่ง		
57	นางอำพร ยอดแก้วเหลือง	138 หมู่ 4 บ้านแม่โป่ง		แม่บ้าน
58	นางสุพัตร โยตะมาน	127 หมู่ 4 บ้านแม่โป่ง		แม่บ้าน
59	นายประพันธ์ เพราะ สำเนียง	57/1 หมู่ 5 บ้านแม่โป่งหลวง	01 7847656	เกษตรกรทำนา
60	นายอ้าย ไทยกรณ์	54 หมู่ 5 บ้านแม่โป่งหลวง		ผู้ใหญ่บ้าน
61	นายบุญเพิ่ม ดวงตก	59 หมู่ 5 บ้านแม่โป่งหลวง		เลี้ยงกบ - ปลา
62	นายเงิน เดชวงศ์ญา	48/2 หมู่ 5 บ้านแม่โป่งหลวง		บำรุงดิน
ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	โทรศัพท์	หมายเหตุ
63	ว่าที่ รต.สมพล ปินตาปิน	142 หมู่ 6 บ้านห้วยอ่าง	053 840346	ผู้ใหญ่บ้าน
64	นายสมบุญรณ์ พันสา	17/1 หมู่ 7 บ้านต้นผึ้ง		สมาชิก อบต.
65	นายถนอม ทาแดง	14/1 หมู่ 7 บ้านต้นผึ้ง	01 9504220	ผู้ใหญ่บ้าน
66	นายไฉ่ ไทยกรณ์	51 หมู่ 7 บ้านต้นผึ้ง		กรรมการหมู่บ้าน
67	นางฟองจันทร์ ธรรมใจ	42/7 หมู่ 7 บ้านต้นผึ้ง	01 3879881	กรรมการกองทุนหมู่บ้าน

68	นายบุญส่ง เบ็งเรื่อน	43 หมู่ 7 บ้านต้นผึ้ง		
69	นายอายนิล ถาดิบ	54 หมู่ 7 บ้านต้นผึ้ง		กรรมการหมู่บ้าน
70	นายทองสุข	83 หมู่ 7 บ้านต้นผึ้ง		
71	นายมนัส เทพแดง	62 หมู่ 7 บ้านต้นผึ้ง		กลุ่มเลี้ยงวัว
72	นายสม ทะนั้นชัย	68/1 หมู่ 8 บ้านแม่ฮ่องไคร้	09 8538766	ผู้ใหญ่บ้าน
73	นงคราญ วงศ์โปงสา	49 หมู่ 8 บ้านแม่ฮ่องไคร้	09 8350444	สมาชิกกลุ่มแม่บ้าน
74	สุพัฒ เทวชาติ	4 หมู่ 8 บ้านแม่ฮ่องไคร้		กลุ่มไม้ผล
75	อำพร ชัยรงค์	48/2 หมู่ 8 บ้านแม่ฮ่องไคร้	09 8350444	ประธานกลุ่มแม่บ้าน
76	บานเย็น เทวชาติ	73 หมู่ 8 บ้านแม่ฮ่องไคร้		เย็บผ้า
77	นิ่มนวล ทะนั้นชัย	68/1 หมู่ 8 บ้านแม่ฮ่องไคร้		เลี้ยงสัตว์
78	อำภา ทองคำฟู	90 หมู่ 8 บ้านแม่ฮ่องไคร้		ออมทรัพย์
79	(ชื่อ) เทวชาติ	84 หมู่ 8 บ้านแม่ฮ่องไคร้		ทำนา
80	สนิท	63 หมู่ 8 บ้านแม่ฮ่องไคร้		เลี้ยงสัตว์
81	นายชิน เทศนำ	67 หมู่ 8 บ้านแม่ฮ่องไคร้		พืชบำรุงดิน
82	นายมา สุริยา	51 หมู่ 8 บ้านแม่ฮ่องไคร้		ผู้ใช้น้ำ
83	นายประสงค์	82 หมู่ 8 บ้านแม่ฮ่องไคร้		ผู้ใช้น้ำ
84	นายมงคล ปวงไสว	65 หมู่ 8 บ้านแม่ฮ่องไคร้		ทำนา
85	นายวิเศษ เทศนำ	74/1 หมู่ 8 บ้านแม่ฮ่องไคร้		พืชบำรุงดิน
86	จ่านง พรหมคำทิพย์	74/2 หมู่ 8 บ้านแม่ฮ่องไคร้		ไม้ผล
87	นายสว่าง ไทยใจอุ่น	11 หมู่ 8 บ้านแม่ฮ่องไคร้		กลุ่มทำนา
88	นางนงลักษณ์ จิวชุมแสง	17 หมู่ 9 บ้านป่าไม้แดง	053 840239	ชมรมรักษัสมนไพรป่า ไม้แดง
89	นายมานพ ศรีอ่อน	79 หมู่ 9 บ้านป่าไม้แดง		กลุ่มผู้เลี้ยงกบ
90	นายสมเกียรติ พวงไม้มีง	39 หมู่ 9 บ้านป่าไม้แดง		กลุ่มผู้เลี้ยงกบ
91	นายบุญส่ง ฟองวรรณมา	62/1 หมู่ 9 บ้านป่าไม้แดง		กลุ่มข้าว
92	นายอินแก้ว ธรรมเมืองมูล	42 หมู่ 9 บ้านป่าไม้แดง		ผู้ใหญ่บ้าน
93	นายพลภัฏฐ์ ศรีวิไล	59 หมู่ 9 บ้านป่าไม้แดง		หมอดิน
94	นายปรเมศวร์ เทศชาติ	หมู่ 9 บ้านป่าไม้แดง	09 5561085	ตัวแทนเยาวชน
95	น.ส.สุภาพ ทิศลังกา	หมู่ 9 บ้านป่าไม้แดง	09 8531037	ตัวแทนเยาวชน
ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	โทรศัพท์	หมายเหตุ

96	สรชัย ธาตุอินจันทร์	หมู่ 10 บ้านห้วยบ่อทอง		อุตสาหกรรมในครัวเรือน
97	บรรเลง เทพอรชร	หมู่ 10 บ้านห้วยบ่อทอง	01 7650936	ผู้ใหญ่บ้าน
98	วิเชียร ทาอินทร์	หมู่ 10 บ้านห้วยบ่อทอง	06 1944026	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
99	ทานทอง ทาวรรณะ	หมู่ 10 บ้านห้วยบ่อทอง	053 840341	ประธานแม่บ้าน
100	สุนทร จอมคีรี	หมู่ 10 บ้านห้วยบ่อทอง	053 840321	กรรมการหมู่บ้าน
101	นางแสงคำ บุญตันอิน	หมู่ 10 บ้านห้วยบ่อทอง		กรรมการกลุ่มแม่บ้าน
102	นายบุญรัตน์ ใจปัน	หมู่ 10 บ้านห้วยบ่อทอง	07 1826435	ออมทรัพย์